Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

1 päivänä elokuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Ympäristö – Direktiivi 2009/147/EY – Luonnonvaraisten lintujen suojelu – 5 artikla – Kiellot lintujen suojelun varmistamiseksi – 9 artikla – Poikkeukset – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 16 ja 17 artikla – Kielto kaataa puita lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana

Asiassa C-784/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Riigikohus (ylin tuomioistuin, Viro) on esittänyt 19.12.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.12.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

OÜ Voore Mets ja

AS Lemeks Põlva

vastaan

Keskkonnaamet,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún sekä tuomarit D. Gratsias, E. Regan, J. Passer (esittelevä tuomari) ja B. Smulders,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.12.2024 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– OÜ Voore Mets, edustajanaan I. Veso, vandeadvokaat,

– AS Lemeks Põlva, edustajinaan A. Hainsoo ja M. Paloots,

– Viron hallitus, asiamiehenään M. Kriisa,

* Oikeudenkäyntikieli: viro.

– Suomen hallitus, asiamiehinään H. Leppo ja M. Pere,

– Ruotsin hallitus, asiamiehinään F.-L. Göransson ja C. Meyer-Seitz,

– Euroopan parlamentti, asiamiehinään M. Allik ja W. D. Kuzmienko,

– Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään M. Alver ja A. Maceroni,

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Randvere ja N. Ruiz García,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.2.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY (EUVL 2010, L 20, s. 7; jäljempänä lintudirektiivi) 5 artiklan a, b ja d alakohdan sekä 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmannen luetelmakohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 16 ja 17 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty kahdessa asiassa, joista ensimmäisessä vastakkain ovat OÜ Voore Mets ja Keskkonnaamet (Viron ympäristövirasto) ja toisessa AS Lemeks Põlva ja Keskkonnaamet ja jotka koskevat määräyksiä, joilla Keskkonnaamet keskeytti metsänhakkuut lintujen lisääntymisen suojelemiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Lintudirektiivi

3 Lintudirektiivin johdanto-osan kolmannessa, viidennessä, seitsemännessä, kahdeksannessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) Monien sellaisten luonnonvaraisten lintulajien kannat, joiden luontaisena elinympäristönä on jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluva alue, ovat pienenemässä, eräissä tapauksissa hyvin nopeasti, ja tämä kantojen pieneneminen uhkaa vakavasti luonnollisen ympäristön säilymistä, erityisesti sen vuoksi, että se uhkaa biologista tasapainoa.

– –

(5) Jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvaa aluetta luontaisena elinympäristönään pitävien luonnonvaraisten lintulajien suojelu on välttämätöntä elinolojen parantamista ja kestävää kehitystä koskevien [Euroopan] yhteisön päämäärien osalta.

– –

(7) Suojelun tarkoituksena on luonnonvarojen suojelu ja hoitaminen pitkällä aikavälillä osana Euroopan kansojen perintöä. Tämä mahdollistaa luonnonvarojen sääntelyn ja niiden hyödyntämisen hallinnan sellaisten toimenpiteiden avulla, jotka ovat tarpeen lajienvälisen luonnollisen tasapainon säilyttämiseksi ja mukauttamiseksi niin pitkälle kuin se kohtuudella on mahdollista.

(8) Elinympäristöjen riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttäminen, ylläpitäminen tai ennalleen saattaminen on olennaisen tärkeää kaikkien lintulajien suojelussa. Tiettyjen lintujen elinympäristöä on suojeltava erityistoimenpitein lintujen eloonjäämisen ja lisääntymisen varmistamiseksi niiden levinneisyysalueilla. Tällaisilla toimenpiteillä on otettava huomioon myös muuttavat lajit ja toimenpiteet on sovitettava yhteen yhtenäisen kokonaisuuden luomiseksi.

– –

(10) Eräiden lajien suuren kannan, laajan maantieteellisen levinneisyyden ja suuren lisääntymisnopeuden vuoksi koko yhteisössä niitä voidaan metsästää, mikä on hyväksyttävää hyödyntämistä. Jos tiettyjä rajoituksia asetetaan ja niitä noudatetaan, näiden metsästystä koskevien lakien on oltava sopusoinnussa näiden lajien kantojen tyydyttävällä tasolla säilymisen kanssa.”

4 Direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi koskee kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, johon perustamissopimusta sovelletaan. Sen tavoitteena on näiden lajien suojelu, hoitaminen ja sääntely, ja se antaa säännökset niiden hyödyntämisestä.”

5 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon.”

6 Direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava, kuitenkaan rajoittamatta 7 ja 9 artiklan soveltamista, kaikkien 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, joilla kielletään erityisesti

a) kyseisten lintujen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta;

b) kyseisten lintujen pesien ja munien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen ja pesien siirtäminen;

c) kyseisten lintujen munien ottaminen luonnosta ja munien hallussa pitäminen tyhjinäkin;

d) lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin;

e) sellaisten lintulajien hallussa pitäminen, joiden metsästäminen ja pyydystäminen ei ole sallittua.”

7 Lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, poiketa 5–8 artiklasta seuraavin perustein:

a) – kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi,

– lentoturvallisuuden turvaamiseksi,

– viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi,

– kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;

b) tutkimus- ja opetustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen;

c) salliakseen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.”

Luontodirektiivi

8 Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:

a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;

b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;

c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;

d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

2. Jäsenvaltioiden on kiellettävä näiden lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

3. Edellä 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja sovelletaan tässä artiklassa tarkoitettujen eläinten kaikkiin elämänvaiheisiin.

_ _”

Viron oikeus

Metsälaki

9 Pääasioihin sovellettavassa versiossaan (RT I, 4.1.2021, 10) 7.6.2006 annetun metsälain (metsaseadus (MS); RT I 2006, 30, 232) (jäljempänä metsälaki) 28 §:n 7 momentissa säädetään seuraavaa:

”Hoitohakkuita suoritetaan

_ _

2) metsän arvon lisäämiseksi, metsän tiheyden ja koostumuksen sääntelemiseksi ja lyhyellä aikavälillä mahdollisesti kaatuvista puista saatavan puutavaran käytön mahdollistamiseksi (harvennushakkuu)

_ _”

10 Metsälain 29 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kun on kyse päätehakkuusta, metsäpalstan kaikki puut kaadetaan yhden vuoden aikana seuraavia puita lukuun ottamatta:

1) siemenpuut eli hehtaaria kohti 20–70 metsämäntyä, rauduskoivua, lehtosaarnia, metsätammea, tervaleppää, jalavaa tai vuorijalavaa, jotka kasvavat erillään tai pienessä ryhmässä, sekä metsittämiseen käytettävät elinkelpoiset nuoret puut

_ _

3) säilytettävät puut eli puut, jotka ovat tarpeen luonnon monimuotoisuuden takaamiseksi, tai niiden edelleen pystyssä olevat rungot, kun tukkipuun kokonaistilavuus on vähintään viisi kuutiometriä hehtaaria kohti tai vähintään kymmenen kuutiometriä hehtaaria kohti, kun on kyse yli viiden hehtaarin suuruisista päätehakkuista.”

11 Metsälain 40 §:ssä säädetään seuraavaa:

”_ _

(2) Metsävahinkojen torjumiseksi ja niiden leviämisen estämiseksi ympäristövirasto voi antaa määräyksiä metsiensuojelua koskevan asiantuntijalausunnon perusteella. Tämän lain 25 §:n 9 momentin 1–5 ja 7–9 kohdassa säädettyjen seikkojen ohella määräyksen määräysosassa velvoitetaan päättämään vahinkoa aiheuttava toiminta tai pidättymään kaikesta vahinkoa mahdollisesti aiheuttavasta toiminnasta, poistamaan vaaran lähde ja poistamaan aiheutetun

vahingon seuraukset. Määräys annetaan tiedoksi sille, jota siinä määrätyt velvollisuudet koskevat, tämän lain 25 §:n 8 momentissa säädetyn mukaisesti.

– –

(10) Eläinten suojelemiseksi niiden lisääntymisaikana alan vastuuministeri voi rajoittaa asetuksella hakkuita monimuotoisessa puustossa ja sekapuustoissa ajanjaksolla 15.4.–15.6.

– –”

12 Metsälain 41 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Metsänomistaja tai hänen edustajansa – – antaa ympäristövirastolle metsänkäyttöilmoituksen:

1) suunnitelluista hakkuista kunnostushakkuita lukuun ottamatta

– –

(8) Jos suunniteltu hakkuu ei ole lainsäädännön vaatimusten mukainen, ympäristövirastolla on oikeus kieltäytyä sen kirjaamisesta perustelemalla kieltäytymisensä kirjallisesti ja antamalla suosituksia toiminnan saattamisesta lainsäädännön mukaiseksi.

(8^1) Jos suunniteltu hakkuu on lainsäädännön vaatimusten mukainen, ympäristövirasto kirjaa sen metsärekisteriin. – –”

Eläinsuojelulaki

13 Pääasioihin sovellettavassa versiossaan (RT I, 30.12.2020, 12) 13.12.2000 annetun eläinsuojelulain (loomakaitseseadus (LoKS); RT I 2001, 3, 4) (jäljempänä eläinsuojelulaki) 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Tässä laissa – – lintu – – on eläin.

– –”

14 Eläinsuojelulain 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Luonnonvaraisten eläinten kuolemien välttämiseksi tämän lain soveltamisesta vastuussa olevilla viranomaisilla on oikeus

– –

3) keskeyttää metsässä tehtävät – – työt luonnonvaraisten eläinten lisääntymisaikana.

– –”

Luonnonsuojelulaki

15 Pääasioihin sovellettavassa versiossaan (RT I, 30.12.2020, 7) 21.4.2004 annetun luonnonsuojelulain (looduskaitseseadus (LKS); RT I 2004, 38, 258) (jäljempänä luonnonsuojelulaki) 55 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Suojellun lajin yksilön tahallinen tappaminen eutanasiaa lukuun ottamatta on kielletty.

– –

(3) Luokkaan II tai luokkaan III kuuluvan suojellun lajin yksilön tappaminen on sallittu,

– –

4) kun se on tarpeen – – muulle tärkeälle omaisuudelle aiheutuvan vahingon välttämiseksi.

– –

(5) Tämän pykälän 1 momentissa – – ja 3 momentin 2–5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eläimen tappaminen edellyttää ympäristöviraston lupaa.

(5^1) Tämän pykälän 5 momentissa ja 6^1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu lupa voidaan myöntää, jos eläinten ja lintujen kannalta vähemmän haitallisia muita toimenpiteitä tilanteen ratkaisemiseksi ei ole olemassa. Luvassa on mainittava

1) lajit ja yksilöt, joiden osalta lupa on myönnetty

2) toimintaa varten hyväksytyt keinot, välineet tai menetelmät

3) se, missä vaara- tai riskitilanteessa, minä ajankohtana ja missä paikassa toimintaa voidaan harjoittaa

4) luvan saaja

5) tulosten tarkkailumenetelmät tai muut niitä koskevat seuranta- ja valvontamenetelmät.

– –

(6^1) Kun on kyse luonnonvaraisista linnuista, kiellettyjä ovat:

1) pesien ja munien tahallinen tuhoaminen ja vahingoittaminen tai pesien tuhoaminen paitsi tämän pykälän 3 momentin 2–5 kohdassa säädetyissä tapauksissa ympäristöviraston luvalla

2) tahallinen häirintä erityisesti pesimis- ja jälkeläisten kasvatusaikana paitsi – – tämän pykälän 3 momentin 2–5 kohdassa säädetyissä tapauksissa ympäristöviraston luvalla – –

– –”

Metsänhoitosäännöstö

16 Pääasioihin sovellettavassa versiossaan (RT I, 6.4.2021, 8) metsänhoitosäännöstön (metsa majandamise eeskiri; RTL 2007, 2, 16) 22 §:ssä säädetään seuraavaa:

”– –

(5) Ympäristövirasto tekee aloitteen metsiensuojelua koskevasta asiantuntijalausunnosta sellaisten tietojen perusteella, jotka on saatu metsänkäyttöilmoituksesta tai mitä tahansa muuta kautta

1) antaakseen määräyksen metsävahinkojen torjumiseksi ja niiden leviämisen estämiseksi

– –

(6) Metsiensuojelua koskevan asiantuntijalausunnon tilaamista varten metsänomistaja toimittaa ympäristövirastolle metsävahinkoilmoituksen, kun tarkoitus on metsittää metsä, joka on tuhoutunut myrskyn, tulvan, laajan metsäpalon tai luonnonilmiön aiheuttamien muiden merkittävien vahinkojen vuoksi – – tai jonka tila on huono luonnollisten tekijöiden vuoksi tai jonka fenotyyppi on riittämätön tai jonka pohjapinta-ala on pieni ja tiheys alhainen metsänomistajasta riippumattomista syistä. – –”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Keväällä 2021 Voore Mets suoritti kirjattujen metsänkäyttöilmoitusten perusteella metsänhakkuita Jõgevan (Viro) kunnassa sijaitsevalla Pällo-Reinon alueella. Kyseessä olivat metsälain 29 §:n 1 momentissa tarkoitetut päätehakkuut.

18 Lemeks Põlva puolestaan hankki Põlvan (Viro) kunnassa sijaitsevan Järveäären alueen omistajalta oikeuden pystymetsän hyödyntämiseen. Sen 4.5.2021 päivätyissä metsänkäyttöilmoituksissa ilmoitettiin metsälain 28 §:n 7 momentissa tarkoitettujen harvennushakkuiden suorittamisesta kyseisen alueen yhdellä metsäpalstalla ja päätehakkuiden suorittamisesta kyseisen alueen neljällä muulla metsäpalstalla.

19 Ympäristövirasto keskeytti 17. ja 21.5.2021 antamillaan määräyksillä aluksi 21.5.2021 ja sitten 31.7.2021 saakka Voore Metsin Pällo-Reinon alueella suorittamat metsänhakkuut. Ympäristövirasto keskeytti 21. ja 26.5.2021 antamillaan määräyksillä niin ikään aluksi 26.5.2021 ja sitten 15.7.2021 saakka Lemeks Põlvan Järveäären alueella suorittamat metsänhakkuut.

20 Kyseiset määräykset annettiin eläinsuojelulain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan ja luonnonsuojelulain 55 §:n 6^1 momentin perusteella. Ensimmäiset määräykset eli Voore Metsille 17.5.2021 ja Lemeks Põlvalle 21.5.2021 osoitetut määräykset perustuvat toteamukseen siitä, että on tieteellisesti todistettu, että kummassakin metsässä pesii vähintään yksi lintupari hehtaaria kohti, joten on olemassa todellinen vaara siitä, että metsänhakkuiden jatkaminen häiritsee lintuja niiden lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana ja että pesiä tuhotaan tai vahingoitetaan. Toisissa määräyksissä eli Voore Metsille 21.5.2021 ja Lemeks Põlvalle 26.5.2021 osoitetuissa määräyksissä todetaan lisäksi, että asianomaisilla alueilla suoritettujen katselmusten perusteella on voitu kummassakin tapauksessa todeta kymmenen eri lintulajin varmasti, todennäköisesti tai mahdollisesti pesivän asianomaisilla alueilla.

21 Täsmällisemmin todettuna yhtäältä Voore Metsille 21.5.2021 osoitetun määräyksen mukaan Pällo-Reinon alueella oli kuultu linnunlaulua alueelle kyseisenä päivänä järjestetyn katselmuksen aikana, ja seuraavat linnut, joiden voidaan kohtuudella olettaa pesivän samalla vyöhykkeellä, oli tunnistettu niiden laulun tai ulkomuodon perusteella: sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*), peukaloinen (*Troglodytes troglodytes*), mustarastas (*Turdus merula*), laulurastas (*Turdus philomelos*) ja peippo (*Fringilla coelebs*). Lisäksi oli todettu pähkinänakkelin (*Sitta europaea*) ja punatulkun (*Pyrrhula pyrrhula*) todennäköinen pesintä. Kyseisessä määräyksessä todettiin myös, että oli erittäin todennäköistä, että asianomaisella alueella esiintyy myös tiltaltti (*Phylloscopus collybita*), pajulintu (*Phylloscopus trochilus*) ja pikkusieppo (*Ficedula parva*). Tässä asiayhteydessä kyseisessä määräyksessä täsmennetään, että metsänhakkuutoiminnan keskeyttämisellä 31.7. saakka varmistetaan sirittäjän kaltaisten myöhäisten pesijöiden suojelu.

22 Toisaalta Lemeks Põlvalle 26.5.2021 osoitetun määräyksen mukaan Järveäären alueelle tehdyn katselmuksen ansiosta voitiin todeta käpytikan (*Dendrocopos major*) ja peipon varma pesintä, talitiaisen (*Parus major*) ja närhen (*Garrulus glandarius*) todennäköinen pesintä sekä tiltaltin, sirittäjän, lehtokertun (*Sylvia borin*), peukaloisen, rautiaisen (*Prunella modularis*) ja punarinnan (*Erithacus rubecula*) mahdollinen pesintä.

23 Tallinna Halduskohus (Tallinnan hallintotuomioistuin, Viro) hylkäsi kanteen, jolla Voore Mets vaatii korvattavaksi vahingon, joka liittyi sen metsätöiden keskeyttämiseen ja tämän jälkeen sen metsäkoneiston siirtämiseen ja jonka ympäristövirasto sen mukaan aiheutti kahden sitä koskevan määräyksen vuoksi. Tallinna Ringkonnakohus (Tallinnan ylioikeus, Viro) pysytti kyseisen ratkaisun.

24 Tartu Halduskohus (Tarton hallintotuomioistuin, Viro) hyväksyi osittain Lemeks Põlvan nostamat kanteet sen toteamiseksi, että sitä koskevat määräykset olivat lainvastaisia, ja totesi, että 26.5.2021 annettu määräys oli lainvastainen muun muassa sillä perusteella, että siinä ei käsitellä kysymystä siitä, oliko metsänhakkuiden täydellinen kieltäminen noin 1,5 kuukauden pituiseksi ajanjaksoksi oikeasuhteista alueella pesivien lintujen määrä, niiden pesimisajat ja pääasian kantajan etu huomioiden, ja että pääasian kantajaa ei ollut kuultu. Tartu Ringkonnakohus (Tarton ylioikeus, Viro) kuitenkin kumosi kyseisen ratkaisun siltä osin kuin siinä oli hyväksytty edellä mainitut kanteet.

25 Riigikohus (ylin tuomioistuin, Viro), jonka käsiteltäväksi Voore Metsin ja Lemeks Põlvan valitukset on saatettu ja joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, pohtii ensiksi sitä, onko lintudirektiivin 5 artiklassa tarkoitettu tahallisuuden käsite ymmärrettävä samalla tavoin kuin luontodirektiivin 12 artiklan tapauksessa eli muun muassa siten, että tahallisuutta koskevan edellytyksen on katsottava täyttyvän paitsi silloin, kun on osoitettu, että tekijä on tavoitellut lintuyksilön tappamista tai häirintää taikka lintujen pesien tai munien tuhoamista tai vahingoittamista, myös silloin, kun on osoitettu, että tekijä on vähintäänkin hyväksynyt tällaista tappamista, häirintää, tuhoamista tai vahingoittamista koskevan mahdollisuuden.

26 Tässä tapauksessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää toiseksi, mitkä ovat ne olosuhteet, jotka riittävät päätelmään siitä, että tällainen hyväksyntä on olemassa. Se katsoo tämän osalta, että ensimmäisissä määräyksissä tieteellisten tietojen perusteella todettu yhden lintuparin esiintyminen hehtaaria kohti ei välttämättä ylitä kynnystä, josta lähtien metsää hyödyntävän tahon on katsottava hyväksyneen mahdollisuuden siitä, että lintuja tapetaan tai häiritään tai että niiden pesiä tai munia tuhotaan tai vahingoitetaan. Sen sijaan ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lähtökohtaisesti, että siitä hetkestä lähtien, kun toisissa määräyksissä todettuja erityisiä olosuhteita on olemassa, hyväksytään väistämättä mahdollisuus siitä, että

pesimisaikana suoritetut päätehakkuut aiheuttavat lintujen kuolemia ja niiden pesien ja munien tuhoamista. Sen mukaan voidaan kuitenkin pohtia sitä, voidaanko hakkuiden suorittamista pitää lintudirektiivin 5 artiklassa tarkoitettuna tahallisena tappamisena, häirintänä, tuhoamisena tai vahingoittamisena, jos ei ole mitään, minkä perusteella voidaan olettaa, että hakkuualueella pesii uhanalaisia lintuja ja jos asianomaisella toiminnalla ei pyritä tappamaan eikä häiritsemään lintuja taikka tuhoamaan tai vahingoittamaan pesiä. Se, että kaikkien lintulajien on kuuluttava suojelujärjestelmään, ei sen mukaan välttämättä merkitse sitä, että kaikkia lintuja on suojeltava samalla tavalla. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan lintudirektiivin 5 artiklaa on nimittäin tulkittava teleologisesti eli ottamalla huomioon direktiivin 2 artiklassa tarkoitettu tavoite.

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kolmanneksi, että jos pääasiassa kyseessä oleviin hakkuisiin on katsottava sisältyvän aikomus tappaa tai häiritä lintuja taikka tuhota tai vahingoittaa niiden pesiä tai munia, on tarpeen määrittää, voidaanko lintudirektiivin 9 artiklan perusteella poiketa sen 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädetyistä kielloista.

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo neljänneksi ja viimeiseksi, että se, että poikkeuksen myöntäminen ei ole mahdollista tai että siihen sovelletaan liian tiukkoja edellytyksiä, voisi sen suhteettoman luonteen vuoksi olla ristiriidassa perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklassa määrätyn elinkeinovapauden ja omaisuudensuojan perusoikeuden kanssa, joten esiin nousee mahdollisesti kysymys siitä, onko lintudirektiivi yhdenmukainen perussopimusten kanssa ja onko se pätevä.

29 Tässä tilanteessa Riigikohus on päättänyt lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko [lintudirektiivin] 5 artiklan a, b ja d alakohtaa tulkita siten, että niissä säädettyjä kieltoja sovelletaan vain siltä osin kuin se on tarpeen kyseisten lajien kannan ylläpitämiseksi saman direktiivin 2 artiklassa tarkoitetulla sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, edellyttäen, että toiminnan tarkoituksena ei ole lintujen tappaminen tai häirintä taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen?

2) Onko [lintudirektiivin] 5 artiklan a, b ja d alakohtaa, luettuina yhdessä saman direktiivin 2 artiklan kanssa, tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä kielletty toiminta on tahallista lintujen lisääntymisaikana muun muassa silloin, kun tieteellisten tietojen ja yksittäisten lintujen tarkkailun perusteella voidaan olettaa, että metsässä, joka on tarkoitus hakata kokonaan (päätehakkuu), pesii hehtaaria kohti noin 10 lintuparia, eikä ole osoitettu, että hakkuualueella pesii lintulajeja, joiden suojelun taso on epäsuotuisa?

3) Onko [lintudirektiivin] 5 artiklan a, b ja d alakohtaa, luettuina yhdessä saman direktiivin 2 artiklan kanssa, tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä kielletty toiminta on tahallista lintujen lisääntymisaikana muun muassa silloin, kun tieteellisten tietojen ja yksittäisten lintujen tarkkailun perusteella voidaan olettaa, että metsässä, josta vain osa puista aiotaan hakata (harvennushakkuu), pesii hehtaaria kohti noin 10 lintuparia, eikä ole syytä olettaa, että hakkuualueella pesii lintulajeja, joiden suojelun taso on epäsuotuisa?

4) Voidaanko [lintudirektiivin] 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmatta luetelmakohtaa, luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan kanssa, tulkita siten, että jäsenvaltion säännökset, joissa sallitaan poikkeus saman direktiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädetyistä kielloista päätehakkuiden suorittamiseksi lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jotta metsälle omaisuusmuotona ei koituisi vakavaa vahinkoa, ovat kyseisen säännöksen mukaisia?

5) Voidaanko [lintudirektiivin] 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmatta luetelmakohtaa, luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan kanssa, tulkita siten, että jäsenvaltion säännökset, joissa sallitaan poikkeus saman direktiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädetyistä kielloista harvennushakkuiden suorittamiseksi lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jotta metsälle omaisuusmuotona ei koituisi vakavaa vahinkoa, ovat kyseisen säännöksen mukaisia?

6) Jos [lintudirektiivissä] ei sallita päätehakkuuta lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jotta metsälle omaisuusmuotona ei koituisi vakavaa vahinkoa, onko tällainen sääntely Euroopan unionin perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklan mukainen ja pätevä, vaikka hakkuusta ei aiheutuisi haittaa lintulajeille, joiden suojelun taso on epäsuotuisa?

7) Jos [lintudirektiivissä] ei sallita harvennushakkuuta lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jotta metsälle omaisuusmuotona ei koituisi vakavaa vahinkoa, onko tällainen sääntely Euroopan unionin perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklan mukainen ja pätevä, vaikka hakkuusta ei aiheutuisi haittaa lintulajeille, joiden suojelun taso on epäsuotuisa?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

30 Voore Mets ja Lemeks Põlva katsovat, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta. Niiden mukaan kaikkiin esitettyihin kysymyksiin on lähtökohtaisesti jo vastattu ratkaisuehdotuksessa, jonka julkisasiamies Kokott antoi yhdistetyissä asioissa Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2020:699), eikä 4.3.2021 annetusta tuomiosta Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166) ilmene mitenkään, että lintudirektiivin 5 artiklassa tarkoitettua tahallisuuden käsitettä olisi tulkittava samansuuntaisesti kuin luontodirektiivin 12 artiklassa olevaa käsitettä. Lisäksi unionin tuomioistuimen tulkintaa edellyttävän oikeudellisen vaikeuden puuttuminen osoitetaan niiden mukaan sillä, ettei mikään muu jäsenvaltio kuin Viron tasavalta keskeytä sellaisten säännösten perusteella, joilla lintudirektiivi pannan täytäntöön, kevät–kesäkaudella suoritettavaa hakkuutoimintaa metsissä, jotka on tarkoitettu metsätalouskäyttöön eikä erityisesti suojeltujen lintulajien suojelun varmistamiseen. Voore Mets lisää, että asian tutkiminen unionin tuomioistuimessa johtaisi pääasioiden käsittelyn kohtuullisen ajan ylittämiseen.

31 Tämän osalta on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisilla tuomioistuimilla on mitä laajimmat mahdollisuudet saattaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi kysymys, joka koskee unionin oikeuden merkityksellisten säännösten tulkintaa. Yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, joka tuntee kyseessä olevan kansallisen oikeuden ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityspiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkintaa tai pätevyyttä, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne. Tästä seuraa, että kansallisten

tuomioistuinten esittämillä kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä ratkaisemasta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan silloin, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 9.9.2021, GE Auto Service Leasing, C-294/20, EU:C:2021:723, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Tästä seuraa, että vaikka olisi näytetty toteen, että vastaus esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin voitaisiin johtaa ratkaisuehdotuksesta, jonka julkisasiamies Kokott antoi yhdistetyissä asioissa Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2020:699), ja 4.3.2021 annetusta tuomiosta Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166) ja että se ei aiheuta minkäänlaisia oikeudellisia vaikeuksia, tämä ei merkitse sitä, että ennakkoratkaisupyyntöä ei voitaisi ottaa tutkittavaksi.

33 On nimittäin yhtäältä niin, että vaikka asianomainen oikeuskysymys olisikin ratkaistu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, kansallisilla tuomioistuimilla on edelleen mitä laajimmat mahdollisuudet saattaa asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos ne pitävät sitä tarkoituksenmukaisena, eikä se, että unionin tuomioistuin on jo tulkinnut asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä, estä unionin tuomioistuinta antamasta uutta ratkaisua (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2021, Consorzio Italian Management ja Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja toisaalta kansallista tuomioistuinta ei ole mitenkään kielletty esittämästä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, joihin annettavasta vastauksesta ei pääasian jonkin osapuolen mukaan voi olla perusteltua epäilystä (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Tämän tuomion 31 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että asian käsittelyn kestolla kansallisissa tuomioistuimissa ei ole merkitystä sen arvioinnin kannalta, voidaanko kansallisen tuomioistuimen SEUT 267 artiklan perusteella esittämä ennakkoratkaisupyyntö ottaa tutkittavaksi.

35 Tätä arviointia ei aseteta kyseenalaiseksi sillä seikalla, että sekä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen että unionin tuomioistuimen on noudatettava yleistä oikeusperiaatetta, jonka mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenkäyntiin ja joka toistetaan Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleessa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa.

36 Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan perusteella on nimittäin niin, että tulkinta, jonka Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tehnyt Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa taatuista oikeuksista, muodostaa vähimmäissuojan, joka unionin tuomioistuimen on otettava huomioon, kun se tulkitsee perusoikeuskirjan 47 artiklassa toistettuja vastaavia oikeuksia (ks. vastaavasti tuomio 26.9.2024, Ordre des avocats du Barreau de Luxembourg, C-432/23, EU:C:2024:791, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että sen määrittämiseksi, onko kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan menettelyn kestolla loukattu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa määrättyä oikeutta, SEUT 267 artiklaan perustuvaa menettelyä ei voida ottaa huomioon. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan sen huomioon ottaminen olisi ristiriidassa SEUT 267 artiklassa käyttöön otetun järjestelmän ja kyseisellä artiklalla lähinnä tavoitellun päämäärän kanssa (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 26.2.1998, Pafitis ym. v. Kreikka, CE:ECHR:1998:0226JUD002032392, 95 kohta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 30.9.2003, Koua Poirrez v. Ranska, CE:ECHR:2003:0930JUD004089298, 61 kohta).

38 Ennakkoratkaisupyyntö voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

39 Aluksi on todettava, että kirjallisissa huomautuksissaan Voore Mets pyytää unionin tuomioistuinta vastaamaan kysymyksiin, jotka poikkeavat ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä kysymyksistä.

40 Tämän osalta on muistutettava, että SEUT 267 artiklan mukaan kansallisen tuomioistuimen, ei pääasian asianosaisten, asiana on saattaa ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Yksin kansallisen tuomioistuimen kuuluu siis päättää unionin tuomioistuimelle esitettävistä kysymyksistä, eivätkä asianosaiset voi muuttaa niiden sisältöä (tuomio 6.10.2015, T-Mobile Czech Republic ja Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Tästä seuraa, että vastaaminen pääasian asianosaisten esittämiin kysymyksiin olisi ristiriidassa unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklassa annetun tehtävän kanssa. Vastaaminen näihin kysymyksiin olisi lisäksi ristiriidassa sen velvollisuuden kanssa, jonka mukaan unionin tuomioistuimen on taattava, että jäsenvaltioiden hallituksille ja muille, joita asia koskee, annetaan mahdollisuus esittää huomautuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti, kun otetaan huomioon se seikka, että kyseisen määräyksen mukaan ainoastaan ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi niille, joita asia koskee (tuomio 6.10.2015, T-Mobile Czech Republic ja Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Voore Metsin unionin tuomioistuimelle esittämiin kysymyksiin ei näin ollen ole tarpeen vastata.

Ensimmäinen kysymys

43 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohtaa tulkittava siten, että kun ihmisen asianomaisen toiminnan tarkoituksena ei ole lintujen pyydystäminen, tappaminen tai häirintä taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen, kyseisessä säännöksessä säädettyjä kieltoja sovelletaan vain siltä osin kuin se on tarpeen kyseisten lintulajien kannan ylläpitämiseksi direktiivin 2 artiklassa tarkoitetulla sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka niiden kannan saattamiseksi tälle tasolle.

44 Lintudirektiivin 5 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikkien kyseisen direktiivin 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien yleisen suojelujärjestelmän luomiseksi tarvittavat toimenpiteet, sanotun rajoittamatta direktiivin 7 ja 9 artiklan soveltamista. Kyseiseen järjestelmään kuuluvat muun muassa – direktiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdan mukaan – seuraavien kieltäminen: ensinnäkin ”tahallinen tappaminen tai pyydystäminen käytetystä menetelmästä riippumatta”, toiseksi ”kyseisten lintujen pesien ja munien tahallinen tuhoaminen tai vahingoittaminen ja pesien siirtäminen” ja kolmanneksi ”lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin”.

45 Ensinnäkin sekä lintudirektiivin 5 artiklan sanamuodosta, tarkasteltuna sen 1 artiklan 1 kohta huomioiden, että asiayhteydestä, johon 5 artikla kuuluu, ja direktiivin tarkoituksesta ja päämäärästä ilmenee, että 5 artiklassa säädettyjä kieltoja sovelletaan kaikkiin luonnonvaraisina eläviin lintulajeihin jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, johon perussopimuksia sovelletaan, eikä kieltojen soveltamista ole näin ollen rajattu tiettyihin konkreettisiin lintulajeihin tai lajeihin, jotka ovat uhanalaisia jollakin tasolla tai joiden kannat pienenevät pitkällä aikavälillä (ks. vastaavasti tuomio 4.3.2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166, 36, 37 ja 45 kohta).

46 Toiseksi tahallisuuden edellytyksestä, josta säädetään lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa, on todettava, että luontodirektiivin 12 artiklan 1 kohdan a–c alakohtaa, joissa säädetään lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädettyjä kieltoja vastaavista kielloista, tulkitessaan unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseisen edellytyksen täyttymiseksi on osoitettava, että tekijä on tavoitellut suojellun eläinlajin yksilön pyydystämistä tai tappamista, näiden lajien häirintää tai niiden munien tuhoamista tai ainakin hyväksynyt tällaisen pyydystämisen, tappamisen, häirinnän tai tuhoamisen mahdollisuuden (ks. vastaavasti tuomio 4.3.2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että kun otetaan huomioon unionin oikeusjärjestyksen yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta koskevat vaatimukset, samalla alalla annetuissa toimissa käytetyillä käsitteillä on oltava sama merkitys (tuomio 21.3.2024, Marvesa Rotterdam, C-7/23, EU:C:2024:257, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kun siis otetaan huomioon yhtäältä luontodirektiivin 12 artiklan ja lintudirektiivin 5 artiklan samankaltainen sanamuoto ja toisaalta kyseisten artiklojen asema omien säännöstöjensä asiayhteyksissä, 5 artiklassa esiintyvää tahallisuuden käsitettä on tulkittava samalla tavoin kuin unionin tuomioistuin on kyseistä käsitettä tulkinnut luontodirektiivin 12 artiklan yhteydessä.

48 On lisäksi otettava huomioon, että tämän tuomion 46 kohdassa vahvistettu tahallisuuden käsitteen tulkinta perustuu 30.1.2002 annettuun tuomioon komissio v. Kreikka (C-103/00, EU:C:2002:60, 34–36 kohta) ja 18.5.2006 annettuun tuomioon komissio v. Espanja (C-221/04, EU:C:2006:329, 71 kohta). Tästä voidaan näin ollen päätellä, että antaessaan lintudirektiivin vuonna 2009 unionin lainsäätäjän tarkoituksena oli – kun se pidättyi ottamasta käyttöön direktiivin 5 artiklassa säädettyä tahallisuuden edellytystä koskevia täsmennyksiä muun muassa sellaisten toimien sulkemiseksi pois sen soveltamisalalta, joilla ei pyritä lintujen pyydystämiseen, tappamiseen tai häirintään taikka niiden pesien tai munien tuhoamiseen tai vahingoittamiseen –, että kyseinen edellytys saisi saman merkityksen kuin sillä on luontodirektiivin 12 artiklan yhteydessä.

49 Tästä seuraa, että lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädettyjä kieltoja sovelletaan paitsi ihmisen toimintaan, jonka tarkoituksena on lintujen pyydystäminen, tappaminen ja häirintä taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen, myös ihmisen toimintaan, jolla ei ilmeisellä tavalla ole tällaista tarkoitusta mutta joka kuitenkin sisältää hyväksynnän tällaisen pyydystämisen, tappamisen, häirinnän, tuhoamisen tai vahingoittamisen mahdollisuudesta.

50 Kolmanneksi kysymyksestä siitä, sovelletaanko lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädettyjä kieltoja vain siltä osin kuin se on tarpeen kyseisten lintulajien kannan ylläpitämiseksi direktiivin 2 artiklassa tarkoitetulla sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, tai sen saattamiseksi tälle tasolle, kun on ilmeistä, että ihmisen toiminnan tarkoituksena ei ole lintujen pyydystäminen, tappaminen ja häirintä taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen, on todettava, että yksinomaan direktiivin 5 artiklan d alakohdassa säädetään, että siinä tarkoitettua kieltoa eli kieltoa häiritä lintuja tahallisesti erityisesti niiden lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana sovelletaan, ”jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi [lintudirektiivin] tavoitteisiin”.

51 Kyseisen edellytyksen ulottuvuuden osalta on muistutettava, että lintudirektiivin tavoitteena on – kuten ilmenee sen 1 artiklasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan kolmannen, viidennen, seitsemännen ja kahdeksannen perustelukappaleen kanssa – suojella, hoitaa ja säännellä kaikkia luonnonvaraisia lintulajeja, joiden luontaisena elinympäristönä on jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluva alue, johon perussopimuksia sovelletaan, niiden suojelun varmistamiseksi osana Euroopan kansojen perintöä, mikä merkitsee suojelua pitkällä aikavälillä ylläpitämällä niiden elinympäristöjen riittävää monimuotoisuutta ja laajuutta tai saattamalla ne ennalleen. Edellä mainittu tavoite huomioiden direktiivin 2 artiklassa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen kanssa, velvoitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen saattamiseksi tälle tasolle, jotta kantojen taso voidaan luokitella tyydyttäväksi. Näin ollen direktiivin 5 artiklan d alakohdan sanamuotoa ”jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi [lintudirektiivin] tavoitteisiin” on edellä mainitut säännökset huomioiden tulkittava siten, että häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana on kiellettävä sikäli kuin sillä olisi merkittävä vaikutus kyseisten lintulajien kantojen ylläpitämistä tyydyttävällä tasolla taikka niiden saattamista kyseiselle tasolle koskevaan tavoitteeseen.

52 Lintudirektiivin 5 artiklan a ja b alakohdassa ei sen sijaan säädetä edellytyksestä, joka vastaisi direktiivin 5 artiklan d alakohdassa olevaa edellytystä.

53 Koska lintudirektiivin 5 artiklan a ja b alakohdassa ei ole edellytystä, joka vastaisi sen 5 artiklan d alakohdassa olevaa edellytystä, ja kun otetaan huomioon tämän tuomion 46–49 kohdassa esitetyt arvioinnit, on näin ollen katsottava, että tällainen edellytys ei koske 5 artiklan a ja b alakohdassa vahvistettujen kieltojen soveltamista riippumatta siitä, onko ihmisen asianomaisen toiminnan tarkoituksena lintujen pyydystäminen tai tappaminen taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen.

54 Toisin kuin lintudirektiivin 5 artiklan d alakohdassa sen 5 artiklan a ja b alakohdassa ei näin ollen suljeta pois sen soveltamisalalta ihmisen toimintaa, joka ei aiheuta vaaraa merkittävästä vaikutuksesta tavoitteeseen ylläpitää kyseisten lintulajien kannat tyydyttävällä tasolla taikka

saattaa ne tälle tasolle, joten ihmisen toiminnan asianomaisten lintulajien kantojen tasoon aiheuttaman vaikutuksen tutkimisella ei ole merkitystä viimeksi mainitussa säännöksessä säädettyjen kieltojen soveltamisen kannalta.

55 Tällaisella tutkimisella on sen sijaan merkitystä näihin kieltoihin lintudirektiivin 9 artiklan nojalla hyväksyttyjen poikkeusten kannalta (ks. analogisesti tuomio 4.3.2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166, 58 kohta).

56 Näitä poikkeuksia tutkittaessa on nimittäin – muun muassa pyydetyn poikkeuksen oikeasuhteisuuden tarkistamiseksi – arvioitava kyseessä olevan toiminnan vaikutus kyseisten lintulajien kannan suojelun tasoon, tämän toiminnan välttämättömyys ja vaihtoehtoiset ratkaisut sen tavoitteen saavuttamiseksi, johon on vedottu poikkeuksen perusteena (ks. analogisesti tuomio 4.3.2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 ja C-474/19, EU:C:2021:166, 59 kohta).

57 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohtaa on tulkittava siten, että yksinomaan 5 artiklan d alakohdassa säädettyä kieltoa sovelletaan siltä osin kuin se on tarpeen sellaisen häirinnän estämiseksi, jolla olisi merkittävä vaikutus direktiivin 2 artiklassa tarkoitettuun tavoitteeseen ylläpitää kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien, joiden luontaisena elinympäristönä on jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluva alue, johon perussopimuksia sovelletaan, kannat sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen saattamiseksi tälle tasolle. Tällainen edellytys ei sen sijaan koske 5 artiklan a ja b alakohdassa vahvistettujen kieltojen soveltamista edes silloin, kun ihmisen asianomaisen toiminnan tarkoituksena ei ole lintujen pyydystäminen tai tappaminen taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen.

Toinen ja kolmas kysymys

58 Toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on tutkittava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohtaa tulkittava siten, että kun eri lintuja koskevien tieteellisten tietojen ja niiden tarkkailun perusteella voidaan katsoa, että metsässä, jossa suunnitellaan puiden täysimääräistä hakkuuta (päätehakkuu) tai niiden osittaista hakkuuta (harvennushakkuu), pesii noin kymmenen lintuparia hehtaaria kohti eikä ole osoitettu, että hakkuualueella pesisi lintulajeja, joiden suojelun taso on epäsuotuisa, tällaisten hakkuiden suorittaminen lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana kuuluu kyseisessä säännöksessä säädettyjen kieltojen soveltamisalaan.

59 Ensinnäkin siitä, että asianomaisia eri lintuja koskevien tieteellisten tietojen ja niiden tarkkailun perusteella ei voida osoittaa, että asianomaisilla alueilla on lintulajeja, joiden suojelun taso on epäsuotuisa, on muistutettava, että – kuten tämän tuomion 45 kohdasta ilmenee – lintudirektiivin 5 artiklan soveltamisala ei rajoitu yksinomaan lintulajeihin, joiden suojelun taso on epäsuotuisa.

60 Toiseksi kun on todettu, että hehtaaria kohti pesii noin kymmenen lintuparia metsässä, johon on tarkoitus kohdistaa hakkuutoimi, pääte- ja harvennushakkuiden suorittaminen tällaisessa metsässä lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana merkitsee sen mahdollisuuden hyväksymistä, että lintuja tapetaan tai niitä häiritään kyseisellä ajanjaksolla taikka että niiden pesiä tai munia tuhotaan tai vahingoitetaan. Näin ollen tämän tuomion 46–56 kohdassa esitettyjen toteamusten mukaisesti tällaiset hakkuutoimet kuuluvat joka tapauksessa lintudirektiivin 5 artiklan a ja b alakohdassa säädettyjen kieltojen soveltamisalaan ja – sikäli kuin

niiden merkitsemä häirintä vaikuttaa merkittävästi direktiivin tavoitteeseen ylläpitää kyseisten lintulajien kannat tyydyttävällä tasolla taikka saattaa ne tälle tasolle – sen 5 artiklan d alakohdassa säädetyn kiellon soveltamisalaan.

61 Kolmanneksi SEUT 191 artiklan 2 kohdassa määrätyn ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti on niin, ettei vaikuta perusteettomalta perustaa toteamusta tietyn lintuparimäärän pesimisestä hehtaaria kohti eri lintuja koskeviin tieteellisiin tietoihin ja niiden tarkkailuun ja erityisesti – kuten käsiteltävässä asiassa – metsätyyppiin ja metsän ikään sekä tiettyjen yksilöiden tunnistamiseen asianomaisten alueiden katselmuksen yhteydessä.

62 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohtaa on tulkittava siten, että kun eri lintuja koskevien tieteellisten tietojen ja niiden tarkkailun perusteella voidaan katsoa, että metsässä, jossa suunnitellaan puiden täysimääräistä hakkuuta (päätehakkuu) tai niiden osittaista hakkuuta (harvennushakkuu), pesii noin kymmenen lintuparia hehtaaria kohti eikä ole osoitettu, että hakkuualueella pesisi lintulajeja, joiden suojelun taso on epäsuotuisa, tällaisten hakkuiden suorittaminen lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana kuuluu direktiivin 5 artiklan a ja b alakohdassa säädettyjen kieltojen soveltamisalaan ja – sikäli kuin hakkuiden aiheuttamalla häirinnällä on merkittävä vaikutus tavoitteeseen ylläpitää kyseisten lintulajien kannat tyydyttävällä tasolla taikka saattaa ne tälle tasolle – direktiivin 5 artiklan d alakohdassa säädetyn kiellon soveltamisalaan.

Neljäs, viides, kuudes ja seitsemäs kysymys

63 Neljännellä, viidennellä, kuudennella ja seitsemännellä kysymyksellään, joita on tutkittava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmatta luetelmakohtaa, luettuna yhdessä saman direktiivin 2 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se ei ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa sallitaan poikkeus direktiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädetyistä kielloista pääte- tai harvennushakkuiden suorittamiseksi lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jotta torjuttaisiin metsälle omaisuusmuotona koituva vakava vahinko, ja – päinvastaisessa tapauksessa – onko direktiivi perusoikeuskirjan 16 ja 17 artiklan mukainen.

64 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole antaa neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä (tuomio 20.10.2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ihmiskaupan uhrin maastapoistaminen), C-66/21, EU:C:2022:809, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Tämän osalta on todettava, että lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmannessa luetelmakohdassa sallitaan se, että jäsenvaltiot poikkeavat direktiivin 5 artiklassa säädetyistä kielloista muun muassa metsille koituvan vakavan vahingon estämiseksi.

66 On lisäksi niin, että Viron oikeudessa vaikuttaa olevan mahdollista myöntää tällainen poikkeus ympäristöviraston luvalla luonnonsuojelulain 55 §:n 3–5^1 momentin mukaisesti.

67 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ei kuitenkaan ilmene, että pääasian valittajat olisivat pyytäneet Viron viranomaisilta, että ne saisivat poiketa lintudirektiivin 5 artiklan a, b ja d alakohdassa säädetyistä kielloista siten, että niille myönnettäisiin luonnonsuojelulain 55 §:n 3–5^1 momentissa tarkoitettuja lupia. Erityisesti Lemeks Põlvan osalta

ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä sitä paitsi ilmenee, että muutoksenhaussa todettiin, ettei se vedonnut minkään kyseisessä säännöksessä säädetyn poikkeusperusteen olemassaoloon.

68 Neljäs, viides, kuudes ja seitsemäs kysymys ovat näin ollen luonteeltaan hypoteettisia, minkä vuoksi ne on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

69 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY 5 artiklan a, b ja d alakohtaa

on tulkittava siten, että

yksinomaan 5 artiklan d alakohdassa säädettyä kieltoa sovelletaan siltä osin kuin se on tarpeen sellaisen häirinnän estämiseksi, jolla olisi merkittävä vaikutus direktiivin 2 artiklassa tarkoitettuun tavoitteeseen ylläpitää kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien, joiden luontaisena elinympäristönä on jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluva alue, johon perussopimuksia sovelletaan, kannat sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen saattamiseksi tälle tasolle. Tällainen edellytys ei sen sijaan koske 5 artiklan a ja b alakohdassa vahvistettujen kieltojen soveltamista edes silloin, kun ihmisen asianomaisen toiminnan tarkoituksena ei ole lintujen pyydystäminen tai tappaminen taikka niiden pesien tai munien tuhoaminen tai vahingoittaminen.

2) Direktiivin 2009/147 5 artiklan a, b ja d alakohtaa

on tulkittava siten, että

kun eri lintuja koskevien tieteellisten tietojen ja niiden tarkkailun perusteella voidaan katsoa, että metsässä, jossa suunnitellaan puiden täysimääräistä hakkuuta (päätehakkuu) tai niiden osittaista hakkuuta (harvennushakkuu), pesii noin kymmenen lintuparia hehtaaria kohti eikä ole osoitettu, että hakkuualueella pesisi lintulajeja, joiden suojelun taso on epäsuotuisa, tällaisten hakkuiden suorittaminen lintujen lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana kuuluu direktiivin 5 artiklan a ja b alakohdassa säädettyjen kieltojen soveltamisalaan ja – sikäli kuin hakkuiden aiheuttamalla häirinnällä on merkittävä vaikutus tavoitteeseen ylläpitää kyseisten lintulajien kannat tyydyttävällä tasolla taikka saattaa ne tälle tasolle – direktiivin 5 artiklan d alakohdassa säädetyn kiellon soveltamisalaan.

Allekirjoitukset